Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Administracji

POLSKO-UKRAIŃSKA RADA WYMIANY MŁODZIEŻY

ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКА РАДА ОБМІНУ МОЛОДДЮ

Ministerstwo Edukacji Narodowej

Projekt został sfinansowany ze środków Polsko-Ukraińskiej Rady Wymiany Młodzieży z dotacji MEN

SCENARIUSZE DZIAŁAŃ EDUKACYJNYCH I WARSZTATOWYCH

Integracja, poznanie się, kontrakt grupowy i diagnoza kompetencji
Projekt „Most Młodzieży PL–UA: dialog, media i wspólna odpowiedzialność”
Projekt nr UKR/2026/W/0101

Data: 23.09.2026 r.
Miejsce: Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości I Administracji w Lublinie
Uczestnicy: Młodzież z Polski i Ukrainy; praca w zespołach mieszanych
Liczba uczestników: 36

WARSZTAT 1. MECHANIZMY DEZINFORMACJI – ROZPOZNAWANIE MANIPULACJI I ESKALACJI HEJTU

Prowadzenie warsztatu:
Warsztat został poprowadzony przez wykładowczynię kierunku Media i dziennikarstwo, posiadającą doświadczenie w pracy dziennikarskiej, produkcji telewizyjnej, filmowej oraz public relations.

Cel główny:
Rozwijanie kompetencji medialnych i krytycznego myślenia młodzieży polskiej i ukraińskiej poprzez praktyczną analizę autentycznych materiałów medialnych, rozpoznawanie mechanizmów dezinformacji i manipulacji oraz zrozumienie procesu eskalacji hejtu w komunikacji internetowej.

Cele szczegółowe:

- rozwijanie umiejętności krytycznej analizy postów z mediów społecznościowych, nagłówków prasowych i materiałów wideo;
- rozpoznawanie mechanizmów manipulacji, w szczególności emocjonalizacji przekazu i selektywnego przedstawiania danych;
- identyfikowanie emocjonalnych słów-kluczy, brakującego kontekstu i elementów mogących wpływać na odbiór informacji;
- ćwiczenie odróżniania informacji prawdziwych od zmanipulowanych oraz formułowania uzasadnienia własnej oceny;

Projekt został sfinansowany ze środków Polsko-Ukraińskiej Rady Wymiany Młodzieży z dotacji MEN

- poznanie etapów eskalacji dyskusji internetowej – od komentarza i ironii, przez stereotyp i atak personalny, po mowę nienawiści;
- rozwijanie umiejętności rozpoznawania języka nienawiści i reagowania na jego przejawy;
- doskonalenie współpracy i komunikacji w mieszanych zespołach polsko-ukraińskich;
- kształtowanie postawy odpowiedzialności za publikowane i udostępniane treści.

Metody, formy i materiały:
Metody: praca warsztatowa, analiza autentycznych przykładów medialnych, gra symulacyjna „Fake czy Fakt?", ćwiczenie „Jak rodzi się hejt?" – mapa eskalacji, praca językowa, storytelling, dyskusja moderowana, prezentacja wniosków.

Formy pracy: praca w mieszanych zespołach PL–UA, analiza w małych grupach, dyskusja na forum, prezentacja rezultatów pracy zespołów. Lider grupy pełni rolę facylitatora – wspiera samodzielne wypracowywanie wniosków i pomaga w zarządzaniu pojawiającymi się różnicami zdań lub konfliktami.

Materiały: autentyczne przykłady postów z mediów społecznościowych, nagłówków prasowych i materiałów wideo zaproponowane przez uczestników; zestaw przykładów autentycznych i zmanipulowanych postów dotyczących m.in. relacji PL–UA i migracji; przykładowa dyskusja internetowa do analizy; materiały do zapisywania wniosków i tworzenia mapy eskalacji; sprzęt do prezentacji materiałów. Kartony, kolorowe mazaki.

Szczegółowy przebieg warsztatu:

1. Wprowadzenie do tematu dezinformacji

Prowadzący przedstawia temat i cele warsztatu. Wyjaśnia, że zajęcia będą miały charakter praktyczny i będą opierały się na analizie przykładów z mediów. Uczestnicy zostają zachęceni do wskazywania materiałów, które spotkali w przestrzeni internetowej, oraz do wspólnego zastanawiania się, jakie mechanizmy wpływają na ich odbiór. Lider grupy pełni funkcję facylitatora: wspiera pracę zespołów, zachęca do samodzielnego formułowania wniosków i pomaga konstruktywnie rozwiązywać różnice zdań.

2. Analiza autentycznych materiałów medialnych

Uczestnicy przedstawiają lub wybierają przykłady postów z mediów społecznościowych, nagłówków prasowych i materiałów wideo. W mieszanych zespołach PL–UA analizują sposób konstruowania komunikatów, zwracając uwagę na emocjonalizację przekazu, selektywność

Projekt został sfinansowany ze środków Polsko-Ukraińskiej Rady Wymiany Młodzieży z dotacji MEN

danych, dobór słownictwa, pominięty kontekst oraz możliwe intencje nadawcy. Zespoły zastanawiają się, jakie emocje może wywoływać dany materiał i w jaki sposób może wpływać na odbiorców.

3. Ćwiczenie 1 – „Fake czy Fakt?" – gra symulacyjna

Zespoły PL–UA otrzymują lub wybierają zestaw autentycznych i zmanipulowanych postów dotyczących m.in. relacji polsko-ukraińskich i migracji. Zadaniem uczestników jest ocena, które treści mogą być wiarygodne, a które zawierają elementy manipulacji. Uczestnicy wskazują emocjonalne słowa-klucze, rozpoznają sposób oddziaływania na odbiorcę i poszukują brakującego kontekstu. Uzasadniają swoje stanowiska, zwracając uwagę na to, jakich dodatkowych informacji lub źródeł potrzebowaliby, aby zweryfikować dany przekaz.

4. Omówienie wniosków z gry

Po zakończeniu pracy zespoły przedstawiają swoje spostrzeżenia. Omawiane są rozpoznane techniki manipulacyjne, znaczenie kontekstu i ryzyko oceniania informacji wyłącznie na podstawie emocjonalnego tonu komunikatu. Facylitator wspiera wymianę argumentów i dba o to, aby różnice zdań były omawiane w sposób rzeczowy i z szacunkiem.

5. Ćwiczenie 2 – „Jak rodzi się hejt?" – mapa eskalacji

Uczestnicy analizują przykładową dyskusję online. Na jej podstawie w zespołach tworzą mapę eskalacji, przedstawiającą możliwą drogę przechodzenia od pozornie neutralnego lub krytycznego komentarza do coraz bardziej agresywnych form komunikacji. W mapie uwzględniają następujące etapy: komentarz – ironia – stereotyp – atak personalny – mowa nienawiści. Zespoły omawiają, jakie sformułowania lub zachowania mogą sygnalizować przejście do kolejnego etapu oraz w którym momencie możliwe jest przerwanie eskalacji.

6. Prezentacja rezultatów i refleksja nad przeciwdziałaniem hejtowi

Zespoły prezentują przygotowane materiały. Uczestnicy rozmawiają o konsekwencjach języka nienawiści, odpowiedzialności za słowo oraz możliwych sposobach reagowania na obraźliwe i dyskryminujące treści. W ramach pracy warsztatowej młodzież formułuje przekaz promujący komunikację bez hejtu. Dokumentacja fotograficzna z zajęć pokazuje m.in. prezentację plakatu „STOP ONLINE HATE", który stanowi wizualny przykład pracy uczestników nad tematyką przeciwdziałania nienawiści w sieci.

7. Podsumowanie warsztatu

Prowadzący podsumowuje najważniejsze wnioski dotyczące rozpoznawania dezinformacji, emocjonalizacji przekazu, selektywnego przedstawiania danych i eskalacji hejtu. Uczestnicy wskazują, na co będą zwracać uwagę podczas odbioru i udostępniania treści w internecie.

Rezultaty / co powstało:

- analizy wybranych autentycznych i zmanipulowanych materiałów medialnych, z identyfikacją emocjonalnych słów-kluczy, manipulacji i brakującego kontekstu;
- wnioski zespołów dotyczące rozpoznawania dezinformacji i oceny wiarygodności przekazów;
- mapy eskalacji hejtu przedstawiające etapy: komentarz – ironia – stereotyp – atak personalny – mowa nienawiści;
- materiały wizualne dotyczące przeciwdziałania hejtowi.
- rozwinięcie umiejętności współpracy, argumentowania i prowadzenia rozmowy na trudne tematy w zespołach PL–UA.

WARSZTAT 2. LUBLIN JAKO MIASTO DIALOGU – PRZESTRZEŃ DIALOGU I WSPÓŁISTNIENIA KULTUR
Data: 23.09.2026 r.
Miejsce: Przestrzeń Starego Miasta Lublin
Uczestnicy: Młodzież z Polski i Ukrainy; praca w zespołach mieszanych
Liczba uczestników: 36

Cel główny:

Poznanie Lublina jako przestrzeni dialogu i współistnienia kultur poprzez edukacyjny spacer po mieście oraz miejską grę badawczą, umożliwiającą samodzielne odkrywanie i interpretowanie śladów wielokulturowego dziedzictwa Lublina, ze szczególnym uwzględnieniem historii Unii Lubelskiej i polsko-ukraińskich powiązań historycznych.

Cele szczegółowe:

- poszerzenie wiedzy o historii Lublina, w tym o znaczeniu Unii Lubelskiej;
- poznanie wielokulturowego dziedzictwa miasta oraz śladów obecności różnych społeczności w jego przestrzeni;
- zwrócenie uwagi na historyczne związki i kontakty polsko-ukraińskie;
- rozwijanie umiejętności samodzielnej obserwacji, wyszukiwania i interpretowania informacji dotyczących miejsc oraz obiektów historycznych;

- kształtowanie umiejętności zadawania pytań, formułowania hipotez i wyciągania wniosków na podstawie obserwowanych śladów przeszłości;
- rozwijanie współpracy i komunikacji w mieszanych zespołach polsko-ukraińskich;
- budowanie świadomości, że dziedzictwo miasta może być odczytywane z różnych perspektyw kulturowych;
- wzmacnianie postawy otwartości, dialogu i szacunku wobec wielokulturowej historii regionu.

Metody, formy i materiały:

Metody: edukacyjny spacer miejski, miejska gra badawcza, obserwacja terenowa, samodzielne odkrywanie i interpretowanie śladów historii, pytania problemowe, dyskusja, praca z informacją historyczną.

Formy pracy: praca w zespołach mieszanych PL–UA, realizacja zadań w przestrzeni miejskiej, wspólne omawianie obserwacji i formułowanie wniosków.

Materiały: przestrzeń historycznego centrum Lublina, obiekty i miejsca stanowiące ślady wielokulturowego dziedzictwa miasta, zadania miejskiej gry badawczej przygotowane przez opiekunów zespołu, informacje i oznaczenia historyczne dostępne w przestrzeni miejskiej.

Szczegółowy przebieg warsztatu:

1. Wprowadzenie do tematu – Lublin jako miasto dialogu

Uczestnicy poznają temat i założenia spaceru edukacyjnego. Punktem wyjścia jest postrzeganie Lublina jako miasta, którego historia kształtowała się pod wpływem spotkań i współistnienia różnych kultur. Wprowadzenie obejmuje znaczenie Unii Lubelskiej oraz wspólne polsko-ukraińskie powiązania historyczne. Młodzież zostaje zachęcona do samodzielnego poszukiwania śladów przeszłości w przestrzeni miasta.

2. Rozpoczęcie miejskiej gry badawczej

Uczestnicy pracują w mieszanych zespołach polsko-ukraińskich. Zespoły realizują zadania przygotowane wspólnie przez opiekunów grup. Zadania kierują uwagę młodzieży na wybrane miejsca, obiekty, oznaczenia i inne ślady wielokulturowej historii Lublina. Uczestnicy samodzielnie obserwują przestrzeń, poszukują informacji i wspólnie zastanawiają się nad znaczeniem napotkanych elementów.

3. Odkrywanie śladów wielokulturowości w przestrzeni miasta

Podczas spaceru młodzież analizuje wybrane miejsca i obiekty historyczne. Zespoły próbują ustalić, jakie wydarzenia, osoby lub społeczności są z nimi związane oraz co mówią one o historii Lublina

jako miejsca spotkania kultur. Szczególna uwaga poświęcona jest dziedzictwu związanym z Unią Lubelską i historycznym relacjom polsko-ukraińskim.

4. Pytania problemowe i samodzielna interpretacja

W trakcie realizacji zadań uczestnicy odpowiadają na pytania problemowe i formułują własne interpretacje. Zastanawiają się, dlaczego określone miejsca są ważne, jakie historie przypominają i czy mogą być odczytywane w różny sposób przez osoby pochodzące z odmiennych środowisk kulturowych. Wymiana opinii w zespołach pozwala konfrontować perspektywy i wspólnie wypracowywać wnioski.

5. Rozmowa o Lublinie jako przestrzeni dialogu

Uczestnicy odnoszą zaobserwowane przykłady do idei dialogu i współistnienia kultur. Rozmawiają o tym, w jaki sposób wspólna historia może łączyć społeczności, a także dlaczego poznawanie różnych perspektyw jest ważne dla rozumienia dziedzictwa miasta.

6. Podsumowanie gry i zebranie wniosków

Po zakończeniu zadań zespoły dzielą się najważniejszymi obserwacjami i wnioskami. Uczestnicy wskazują miejsca lub ślady historii, które szczególnie zwróciły ich uwagę, oraz wyjaśniają, czego dowiedzieli się o wielokulturowym charakterze Lublina i jego powiązaniach z historią Polski i Ukrainy.

Rezultaty / co powstało:

- zrealizowana w przestrzeni Lublina miejska gra badawcza w mieszanych zespołach PL–UA;
- samodzielne obserwacje i interpretacje uczestników dotyczące śladów wielokulturowej historii miasta;
- wnioski dotyczące znaczenia Unii Lubelskiej, wspólnych polsko-ukraińskich powiązań historycznych oraz współistnienia kultur;
- wymiana perspektyw i doświadczeń młodzieży polskiej i ukraińskiej podczas wspólnego odkrywania dziedzictwa Lublina.

Ewaluacja:

Ewaluacja miała charakter bieżący i jakościowy. Obejmowała obserwację zaangażowania uczestników w realizację zadań terenowych, współpracę w zespołach mieszanych, sposób formułowania pytań i interpretowania napotkanych śladów historii oraz udział w końcowym omówieniu. Podstawą oceny efektów były również wnioski przedstawiane przez zespoły po zakończeniu gry badawczej.

Dokumentacja potwierdzająca realizację: fotografie dokumentujące udział młodzieży w spacerze edukacyjnym po Lublinie; zdjęcia uczestników przy obiektach i miejscach historycznych oraz

podczas omawiania obserwowanych elementów; fotografie dokumentujące pracę i współpracę młodzieży w mieszanych zespołach PL–UA;

WARSZTAT 3. OD HEJTU DO DIALOGU – MŁODZIEŻOWY KODEKS ODPOWIEDZIALNEJ KOMUNIKACJI

Data: 23.09.2026 r.
Miejsce: Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości I Administracji w Lublinie
Uczestnicy: Młodzież z Polski i Ukrainy; praca w zespołach mieszanych
Liczba uczestników: 36

Cel główny:

Rozwijanie umiejętności rozpoznawania i przeciwdziałania mowie nienawiści w komunikacji internetowej oraz wypracowanie przez młodzież polską i ukraińską praktycznych zasad odpowiedzialnej komunikacji, opartej na szacunku, faktach i dialogu.

Cele szczegółowe:

- rozpoznawanie mechanizmów prowadzących od stereotypowych lub obraźliwych komentarzy do eskalacji konfliktu i mowy nienawiści;
- analizowanie przykładowych dyskusji w mediach społecznościowych i identyfikowanie zachowań naruszających zasady szacunku;
- poznanie różnych ról i perspektyw występujących w dyskusji internetowej: użytkownika, moderatora i obserwatora;
- ćwiczenie sposobów reagowania na hejt zgodnie z zasadą zero tolerancji dla mowy nienawiści;
- rozwijanie umiejętności prowadzenia dialogu i wyrażania opinii bez obrażania innych osób;
- wzmacnianie odpowiedzialności za publikowane treści, komentarze i udostępniane informacje;
- wspólne opracowanie zasad odpowiedzialnej komunikacji w przestrzeni cyfrowej i międzykulturowej;
- rozwijanie współpracy w mieszanych zespołach polsko-ukraińskich.

Metody, formy i materiały:

Metody: warsztat symulacyjny, analiza przykładowej dyskusji internetowej, odgrywanie ról, dyskusja moderowana, praca projektowa, tworzenie plakatów i wspólnego kodeksu, prezentacja rezultatów.

Formy pracy: praca w mieszanych zespołach PL–UA, praca w rolach użytkowników, moderatorów i obserwatorów, praca zespołowa i na forum całej grupy.

Projekt został sfinansowany ze środków Polsko-Ukraińskiej Rady Wymiany Młodzieży z dotacji MEN

Materiały: przykładowe treści i dyskusje z mediów społecznościowych, prezentacja multimedialna, arkusze lub materiały do pracy zespołowej, duże arkusze papieru, markery i materiały plastyczne do przygotowania plakatów oraz zapisu zasad kodeksu**.**

Szczegółowy przebieg warsztatu:

1. Wprowadzenie – od hejtu do dialogu

Prowadzący przedstawia temat warsztatu i jego cel: przeanalizowanie, w jaki sposób wypowiedzi oparte na stereotypach i uprzedzeniach mogą prowadzić do eskalacji konfliktu oraz jak można przerwać ten proces. Uczestnicy nawiązują do wcześniejszych zajęć dotyczących dezinformacji, stereotypów i mechanizmów eskalacji w komunikacji internetowej.

2. Analiza przykładowej dyskusji internetowej

Uczestnicy zapoznają się z przykładową dyskusją z mediów społecznościowych. Zwracają uwagę na język wypowiedzi, emocjonalny charakter komentarzy, uogólnienia, stereotypy i ataki personalne. Wspólnie wskazują momenty, w których rozmowa przestaje być wymianą opinii, a zaczyna prowadzić do konfliktu lub mowy nienawiści.

3. Symulacja – role użytkowników, moderatorów i obserwatorów

W mieszanych zespołach polsko-ukraińskich uczestnicy wcielają się w role użytkowników, moderatorów i obserwatorów dyskusji. Analizują możliwe reakcje na pojawiające się komentarze oraz zastanawiają się, jakie działania mogą zatrzymać eskalację. Osoby pełniące rolę moderatorów rozważają, jak reagować na obraźliwe treści, a obserwatorzy zwracają uwagę na przebieg rozmowy i skutki poszczególnych zachowań. Całość jest moderowana przez specjalistę ds. dezinformacji.

4. Wypracowanie sposobów reagowania na hejt

Po zakończeniu symulacji zespoły omawiają, które reakcje sprzyjały uspokojeniu dyskusji, a które mogły pogłębiać konflikt. Uczestnicy formułują praktyczne sposoby reagowania na mowę nienawiści, w tym stawianie granic, niepowielanie obraźliwych treści, odwoływanie się do faktów, zgłaszanie naruszeń i wspieranie osób, wobec których kierowany jest hejt.

5. Praca projektowa – Młodzieżowy Kodeks Odpowiedzialnej Komunikacji

Uczestnicy w mieszanych zespołach PL–UA opracowują propozycje zasad odpowiedzialnej komunikacji w przestrzeni cyfrowej i międzykulturowej. Zasady dotyczą weryfikowania informacji przed ich udostępnieniem, reagowania na hejt, unikania stereotypów i obraźliwych uogólnień, szanowania odmiennych opinii oraz prowadzenia rozmowy w sposób oparty na faktach. Następnie propozycje są prezentowane i omawiane wspólnie, aby wypracować zbiór zasad, który może zostać przyjęty jako Młodzieżowy Kodeks Odpowiedzialnej Komunikacji.

6. Prezentacja rezultatów i podsumowanie

Zespoły prezentują przygotowane materiały dotyczące przeciwdziałania hejtowi. Uczestnicy podsumowują, czego nauczyli się o odpowiedzialności za słowa i zachowania w internecie oraz wskazują, które zasady kodeksu są szczególnie ważne w komunikacji między osobami z różnych środowisk i kultur.

Rezultaty / co powstało:

- wspólne propozycje zasad odpowiedzialnej komunikacji w przestrzeni cyfrowej I międzykulturowej, zebrane w Młodzieżowy Kodeks Odpowiedzialnej Komunikacji;
- plakaty i prace zespołowe poświęcone przeciwdziałaniu hejtowi, m.in. z hasłami „STOP BULLYING", „STOP ONLINE HATE" i „STOP HATE";
- praktyczne propozycje reagowania na obraźliwe i nienawistne komentarze;
- doświadczenie pracy w rolach użytkowników, moderatorów i obserwatorów oraz wspólne wnioski dotyczące eskalacji konfliktu w internecie;
- wzmocnienie współpracy i dialogu w mieszanych zespołach polsko-ukraińskich.

Ewaluacja:

Ewaluacja miała charakter podsumowujący i praktyczny. Obejmowała obserwację zaangażowania uczestników w symulację, umiejętności rozpoznawania zachowań prowadzących do eskalacji hejtu, proponowanych sposobów reagowania oraz współpracy w zespołach mieszanych. Ważnym elementem ewaluacji było wspólne opracowanie zasad Młodzieżowego Kodeksu Odpowiedzialnej Komunikacji i refleksja nad możliwością stosowania ich w codziennej komunikacji internetowej.

Dokumentacja potwierdzająca realizację: fotografie dokumentujące udział młodzieży w warsztacie i pracę w grupie; zdjęcia plakatów przygotowanych przez uczestników, w tym prac z hasłami „STOP BULLYING", „STOP ONLINE HATE" i „STOP HATE"; fotografie prezentacji i omawiania rezultatów pracy zespołowej; materiał wideo „STOP hate" dokumentujący działania związane z przeciwdziałaniem hejtowi;